

DPH dolů, ceny jídla nahoru. Nechala se vláda povodit všemi českými lobby?

- CZ24 News | 7. prosince 2023

ČESKO: V České republice panuje alespoň pro běžného spotřebitele zcela nepřehledná situace okolo cen potravin. Před několika dny vyšlo najevo, že i když má od Nového roku u jídla klesnout DPH, ceny se i tak mají zvýšit o 5 až 10 procent. Zástupci řetězců tvrdí, že za to mohou dále stoupající náklady a především vyšší ceny dodavatelů. Do toho přicházejí i zprávy o tom, jak si čeští zemědělci v průběhu let navýšili zisky. S trochou nadsázky tak lze říci, že svůj dobrý důvod pro zdražení má každý článek v řetězci.

Spotřebitelské ceny potravin, které sleduje Český statistický úřad (ČSÚ), byly v říjnu proti loňskému lednu o pětinu vyšší. Například u mouky stoupla průměrná cena o 17 procent, u chleba cena vzrostla o 31 procent. Průměrná cena vajec byla vyšší o 38 procent. O 60 procent vzrostla průměrná cena cukru. Ostatní položky na ceně spíše klesaly.

Podle svazu obchodu a cestovního ruchu (SOCR) ale teď dodavatelé do obchodů chystají zdražování až o deset procent. Svaz proto neočekává, že by se do cen v obchodech výrazně promítlo snížení DPH na potraviny z 15 na 12 procent.

Dodavatelé plánují vymazat efekt nižší DPH

O situaci na trhu jednal s prezidentem SOCR Tomášem Prouzou a zástupci obchodních řetězců v pondělí ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL), který ke svému překvapení zjistil, že by se mělo zdražovat. Prouza to zdůvodnil tím, že dodavatelé zdražují kvůli růstu nákladů.

Chleba v ČR

Rok 2014: marže 3,6 Kč/kg, tj. 16 % z ceny

Rok 2019: marže 6,9 CZK/kg, tj. 26 %

Rok 2023 (červen): marže 11,2 CZK, tj. 28 % <https://t.co/LQII48gkYo>
[pic.twitter.com/o2hFOBuLMK](https://t.co/LQII48gkYo)

— David Navratil (@DavidDnavratil) [December 6, 2023](#)

Obchody podle něj dodrží svůj závazek promítnout plně do cen od 1. ledna 2024 nižší DPH na potraviny. Pokud ale dodavatelé zvýší své ceny, promítne se to na pultech obchodů a může to vymazat zlevnění díky nižší sazbě DPH, tvrdí Prouza. „Závazek obchodů promítnout nižší DPH do cen vždy platil a platí. Pokud dodavatel nezmění od ledna svou dodavatelskou cenu, bude od ledna 2024 daná potravina levnější o celé snížení DPH,“ uvedl ve středu.

„Ministra Výborného jsme informovali o tom, že jim řada velkých českých dodavatelů zaslala nové ceníky s platností od ledna 2024, a že u těchto ceníků jsou ceny oproti těm stávajícím vyšší o 5-10 procent,“ dodal.

Podle Prouzy je jedním z problémů to, že tam, kde lze proti českým dodavatelům postavit i ty zahraniční, cena od ledna rychle klesá. Platí to zejména pro základní potraviny, jako jsou mléko,

máslo, sýry nebo vejce, kde ceny od počátku roku klesly i o 20 procent. „Některé zboží nejde ze zahraničí ve větší míře dovážet (například pečivo), stát také dlouhodobě staví dovozu potravin administrativní překážky, aby byly chránili české dodavatele a komplikoval možnosti dovozu,“ uvedl Prouza.

Marže postupem let vylétly

Prouza také upozornil, že dlouhodobým problémem je nedostatečná konkurence mezi českými potravináři a zemědělci. „Stát dotačně i regulatorně podporuje dominantní české agroholdingy místo toho, aby podporoval konkurenci a pestrost nabídky, jak je to obvyklé v okolních zemích,“ uvedl ve své tradiční kritice zemědělců.

Na jejich troufalost upozorňuje i nová analýza České spořitelny, podle níž se ukazuje, jak si producenti v průběhu let navýšili marže. „Chleba v ČR. Rok 2014: marže 3,6 Kč/kg, tj. 16 procent z ceny+ rok 2019: marže cca 6,9 CZK/kg, tj. 26 procent; rok 2023 (červen): marže cca 11 CZK, tj. 28 procent,“ komentuje lakonicky hlavní ekonom České spořitelny David Navrátil.

Kritice ale nevyhnul ani Prouzův svaz a obchodníci. Podle ekonoma Lukáše Kovandy si řetězce z vládních politiků udělaly „dobrý den“. „Nejprve, v září, jim naslibovaly, že potraviny zlevní v rozsahu snížené DPH (viz obrázek níže). Pak si nechaly schválit konsolidační balíček. A nyní, když už je podepsaný prezidentem, a vyšší marže řetězců tedy zaručené, vyrukovaly s tím, že nejen nezlevní, ale dokonce zdraží. Prý zdražují kvůli drahým energiím. Ale na to, že stát nebude za firmy, ani za potravináře, platit třeba poplatek za obnovitelné zdroje, vládní politici upozorňovali už od jara,“ myslí si Kovanda.

Ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS) posléze řekl, že nevidí důvod, proč by měly od ledna příštího roku růst ceny potravin. Odmítá argumenty, že k tomu povede mimo jiné vyšší zdanění firem nebo změny v zákoníku práce. Uvedl, že o avizovaném zdražování potravin bude jednat tento týden vláda.

[ZDROJ](#)